

ใจเป็นพระ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ก็อยู่กับปัจจุบัน ทุกข์นี้เราว่าเราทุกข์กัน ๆ เราว่าเราทุกข์เราก็เลยพยายามจะหาทางออก แต่ไม่ได้มองมุกกลับนะ มองมุกกลับว่าการเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นสมบัติ เป็นอริยทรัพย์นะ การเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นสิ่งที่เกิดยากที่สุด มนุษย์สมบัติได้มานี้ประเสริฐมากเลยมนุษย์สมบัติ เราได้เป็นมนุษย์ขึ้นมา

พอได้เป็นมนุษย์ขึ้นมา มันเป็นที่ประเสริฐ ประเสริฐตรงไหน? ประเสริฐกับสิ่งที่ว่าสิ่งที่เขาไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์ไง เขาเกิดมาในอบายภูมิ เขาเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เห็นไหม เขาไม่มีกฎหมายรองรับ เขาไม่มีปัญญา เขาทำคุณงามความดีได้ แต่เขาไม่สามารถชำระคือปัญญาที่แก้ไขกิเลสได้ สิ่งที่แก้ไขกิเลสได้ต้องเป็นมนุษย์เท่านั้น

ถ้าเป็นเทวดาเป็นพรหมก็เหมือนกัน เป็นเทวดาเป็นพรหมขึ้นไปนี้ เขาก็สุขสบาย เห็นไหม เว้นไว้แต่ผู้ที่มีจริตนิสัยนี้ มันมีอยู่ส่วนน้อย ที่มาฟังเทศน์พระพุทธรเจ้าบ้าง มาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์บ้าง ทำไมว่าเป็นเทวดาเป็นพรหมต้องมาฟังเทศน์พระที่เป็นมนุษย์ล่ะ?

มนุษย์ เห็นไหม เพราะมนุษย์นี่มันมีส่วนนี้ ส่วนที่ว่าถ้ามีบุญกุศลอยู่ที่นี่ เราสร้างบุญกุศลมา มันก็มีความสุข เราเกิดมาประสบความสุขบ้างพอสมควรแก่อัตภาพ แต่ความทุกข์มันบีบคั้นในหัวใจโดยธรรมชาติของมัน ความทุกข์ที่บีบคั้นในหัวใจคือว่า มันไม่พอใจใด ๆ ทั้งสิ้น มันคิดได้ ร้อยแปดนะ จินตนาการไปเราคิดไปนี่ คิดอยากได้สมบัติต่าง ๆ นี้ คิดมหาศาลเลย แต่สิ่งนั้นมันสมหวังไม่สมหวังนั้นเป็นเรื่องหนึ่ง นั่นเป็นความคิดนะ

แต่พอคิดขึ้นมาเนี่ย มันก็ช่วยให้เราฟังชานอยู่แล้ว ให้เราต้องวิ่งเดินผ่านกระโดดใจ นี่ “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว” คิดแล้วเราก็ต้องชวนขวยมาให้กับร่างกายนี้ พยายามชวนขวยมาให้มัน เพราะเวลาคิดแล้วมันก็พูดไป นี่จะสมประสงค์ไม่สมประสงค์ สมความประสงค์นั้นอย่างหนึ่ง แต่ความฟังชานนั้นเกิดแล้ว ความทุกข์นั้นเกิดแล้ว แล้วหามาก็ยังไม่สมกับความคิดของตัวเองอีก เห็นไหม ความคิดอันนี้มันถึงว่าเป็นทุกข์ในหัวใจนี้ มันทุกข์โดยธรรมชาติของมัน

แล้วเรามาเกิดเป็นมนุษย์นะ ถ้ามาเชื่อเรื่องศาสนา นี่วันนี่วันพระ พระสอนสอนเรื่องหัวใจ ใจ สุขกายสุขใจ เห็นไหม แต่ถ้าสุขของใจนี้ประเสริฐที่สุด สุขของกายนี้ เราสุขชั่วคราวเท่านั้น เพราะมันต้องแปรสภาพไปโดยธรรมชาติของมัน มันต้องแก่ มันต้องเจ็บ ต้องไปโดยธรรมชาติของมัน ยับยั้งไว้ไม่ได้ มันเป็นไปโดยธรรมชาติของมัน เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นสมบัติเยี่ยมชั่วคราวเท่านั้น ชั่วคราวคือหนึ่งอายุขัยของเรา แล้วหนึ่งอายุขัยของเรานี้ เราจะตื่นเนื้อตื่นตัว พยายามหาสมบัติของเราใหม่

ทานนี้เป็นทานนะ ทานนี้เป็นบุญกุศล ได้บุญกุศลมาเพราะอะไร? เพราะหัวใจมันได้มา หัวใจคิดว่าประกอบภาระงานมา ประกอบภาระงานได้วัตถุมายังไปแลกเปลี่ยนวัตถุมาท่าน เห็นไหม นี่มันเกิดขึ้นมาจากร่างกายนี้แสวงหามา ทานมันก็ลงตรงนี้ไง บุญบารมีมันก็ลงตรงนี้ไง

ลงที่ว่าทำแล้วเนี่ยเรามีความสุขของเรา คนที่สุขใจร่างกายจะไม่ค่อยวิการ ร่างกายนี้ไม่ค่อยเจ็บไข้ได้ป่วย เห็นไหม แล้วร่างกายนี้ก็สดชื่นขึ้นไป นี่ถ้าสุขใจ ความสุขใจอันนี้มันเสริมไป ๆ ถ้าเราสร้างทานมาเป็นอย่างนั้น แล้วก็มามีศีลนี้ มีศีลเริ่มบังคับใจของตัว ปกป้องใจ กรอบของใจ เห็นไหม สิทธิของเรา บ้านของเรา รั้วของเรา ศีลนี้ก็ขอบเขตเข้ามา คิดอย่างนี้ไม่ถูกต้อง ไม่ควรคิด ถ้าคิดอย่างนี้ถูกต้องต้องเหยียบคันเร่ง

นี่ถ้าตามความเป็นจริงนะ รถเวลาออกไปเนี่ย เบรกนี้สำคัญที่สุด เบรกกับคันเร่ง เห็นไหม เราว่าคันเร่งนี่ดีที่สุด ๆ แต่ถ้าไม่มีเบรกนี้ มันชน มันไปข้างหน้ามันไปไม่รอด เบรก เห็นไหม เบรกนี้ศีล ความคิดเหนียวรั้งของเรา เบรกหัวใจไว้ไม่ให้มันคิดสิ่งที่เป็นโทษกับเรา

แต่สิ่งที่เป็นคุณต้องเร่ง อย่างเช่นทำคุณงามความดีต้องเร่ง ต้องเหยียบคันเร่ง เหยียบคันเร่ง
 ขึ้นไปเพื่อให้มันขึ้นไป ไม่อย่างนั้นมันก็เฉื่อยชาด้วยกิเลสมันเหนียวรั้ง ด้วยกิเลสด้วยความไม่รู้
 ของเรา มันเห็นแก่ความว่า ทำอย่างนี้เหนื่อย ถ้าทำคุณงามความดีนี้เป็นความทุกข์เป็นความยาก ถ้า
 ทำความพอใจที่มันเป็นรูป รส กลิ่น เสียงทางโลก มันจะเป็นไปอย่างนั้น นี่เห็นไหม เบรก เบรก
 ตรงนั้น เร่งนี่ เร่งเพื่อหนีกิเลสไป กิเลสมันไม่พอใจ มันไม่ยอมทำ มันจะให้เราอยู่ในอำนาจของ
 มัน เราจะเร่งอันนี้ออกไป พอเร่งออกไปประจำ ๆ

นี่มนุษย์ต่างกับสิ่งอื่นตรงนี้ ต่างกับภพชาติต่าง ๆ ตรงนี้ ตรงที่มีร่างกายและจิตใจ เทวดา
 เขาเป็นกายทิพย์ พรหมเป็นทิพย์ทั้งหมด ทิพย์คือว่าเป็นนามธรรมไม่มีร่างกาย แต่เรามีร่างกาย
 เหนียวรั้ง เห็นไหม เราถึงว่าพอมีร่างกายเหนียวรั้งเราไม่รู้ จิตกับกายนี้มันอยู่ด้วยกัน แต่มันอาศัย
 กัน แล้วมันก็ไม่พอใจกัน มันเป็นปัญหากันตลอดเวลา

สิ่งที่เป็นปัญหา เราก็มองว่าเป็นธรรมชาติเพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม นี่ธรรมชาติของ
 พระพุทธเจ้าเหนือธรรมชาติ เหนือทุกสิ่งทุกอย่าง เหนือตรงนี้ไง สิ่งที่เป็นธรรมชาตินี้แหละเราก็
 ศึกษาธรรมชาติ ฐาในเรื่องของธรรมชาติ แล้วก็ปล่อยธรรมชาติไว้ตามความเป็นจริง มันต้องเสื่อม
 สลายเป็นธรรมดา

แต่หัวใจต้องให้สลัดทิ้งได้ ความสลัดทิ้ง สลัดทิ้งมันก็อยู่ด้วยกันด้วยความปกติ สลัดทิ้ง
 ความหลงผิดใจ สลัดทิ้งอุปาทานในความยึดมั่นถือมั่นใจ เวลามันยึดมั่นถือมั่นมันเหนียวรั้งไว้
 สิ่งที่ยึดมั่นถือมั่นมันเป็นอดีตอนาคต ความรั้งความขັບตัน เห็นไหม มันเป็นอดีตอนาคต มันไม่
 เป็นปัจจุบัน

นี่ถ้าเกิดวิปัสสนาญาณเกิดขึ้นมันจะเห็นสิ่งนั้น เห็นสิ่งนั้นเพราะมันเกิดในปกติ เกิดใน
 ปกติหมายถึงว่า มันเกิดในทันทีที่เราวิปัสสนาไป พอถึงที่สุดบั้นมันเป็นปัจจุตัง มันรวมตัว
 หมด แล้วมันจะปล่อยวางไว้ตามความเป็นจริง พอวางไว้ตามความเป็นจริง เห็นไหม นี่มนุษย์
 ประเสริฐใจ ภารา หเว ปล่อยภพภูษา ชั้นนี้เป็นภาระเฉย ๆ ร่างกายนี้เป็นภาระ ภาระให้หัวใจอยู่
 เพื่อให้ครบภพชาติไปเลย ๆ

แต่ถ้าปุถุชนเรานี้ไม่ใช่ มันเป็นขันธมาร ชาติขั้นชั้นนี้เป็นมารทั้งหมด เป็นมารคือว่ามัน เหนียวรั้ง มันยุแห่ มันให้เราไม่รู้ความเป็นจริง แต่ถ้าเป็นวิปัสสนาเกิดขึ้นแล้วนี้ มันรู้ตามความเป็นจริง มันแยกออก กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แยกออกจากกัน ภารา หเว ปญจกฺขนฺธา ชั้น ๕ นี้ เป็นภาระ ภาระเฉย ๆ

คนที่เป็ภาระนี้ มันปล่อยวางตั้งแต่วิปัสสนาญาณเข้าใจแล้ว พอปล่อยวางวิปัสสนาญาณ เข้าใจแล้ว มันจะไม่มี ความทุกข์กับเรื่องร่างกายนี้เลย เรื่องร่างกายนี้ก็เป็นที่ของเขาไป แล้วจะไม่วิกลวิการด้วย เพราะหัวใจมันยึดแล้วมันหัวเราะ หัวเราะว่าการเจ็บไข้ได้ป่วยนี้มันก็หัวเราะ เยาะ มันหัวเราะนี้มันเข้าใจใจ มันดีใจ มันปล่อยใจ มันก็สดชื่น มันก็ไม่ทุกข์ เห็นไหม เป็นภาระ ที่ว่าเราใช้ชีวิตนี้ให้จบสิ้นไปภพชาติหนึ่งเท่านั้น ๆ

พอใช้ภพชาติหนึ่งไป สลัดบั้นเราตาย เห็นไหม คนที่มนุษย์บุรุษที่ประเสริฐเวลาสละตายนี้ ตายออกไป จิตนี้หลุดออกไป หลุดออกจากชั้น ๕ ไป แต่ปุถุชนเวลาตายนี้ มันตายไปพร้อมกับ ชั้น ๕ มันปล่อยแต่ร่างกายธาตุ ๔ ไว้ แต่ชั้น ๕ สัตถุญญาความจำนี้ มันกระวนกระวาย เราจะพลัด พรากจากเขา เราจะห่วงไปหมดเลย ห่วงเรื่องต่าง ๆ ห่วงคนนั้น ห่วงคนนี้ เห็นไหม ความห่วงนั้น เป็นอะไร นี่ขันธมาร

ความห่วงมันก็เกิดจากสัญญา เกิดจากสังขารปรุงมันแต่ง มันห่วงไม่ห่วงเราก็ต้องไป นี่คนที่ ต้องตายไปพร้อมกับชั้น ๕ มันจะทรมานทรมาย มันจะติดกับความคิดไป ถึงร่างกายปกติ ในหัวใจ มันก็ฟุ้งซ่านออกไป มันทุกข์ร้อนไปกับสิ่งที่มันรับรู้ไว้ทั้งหมด สิ่งนี้ใครจะดูแลต่อ สิ่งนี้ใครจะทำ สิ่งนั้นใครจะไป แล้วเราจะต้องไปอยู่แล้วนี้ มันก็มัดกันไป เห็นไหม นี่ขันธมารเป็นอย่างนั้น

แต่ถ้าภารา หเว ปญจกฺขนฺธา มันสลัดขาดมาตั้งแต่ตอนที่วิปัสสนาขาดแล้ว อาศัยกันมาเฉย ๆ ถึงเวลาแล้วก็หลุดออกไปจากกัน เหมือนกับเราออกมาจากบ้าน หลุดออกไปจากบ้าน บ้านนี้ เป็นร่างกาย เราเดินออกจากบ้านไปโดยที่ไม่มีใครห่วงในหัวใจเลย นี่ทำได้ขนาดนั้นใน ศาสนาของเรา มนุษย์ประเสริฐประเสริฐตรงนี้ไง ประเสริฐที่ทำให้ได้เห็น

แต่ที่ในภพชาติต่าง ๆ เขาไม่มีตรงนี้ เขาพยายามฟังธรรมอยู่ เขาจะสำเร็จก็ได้ถ้าจิตใจดวงนั้น เห็นใหม่ อย่างถ้าเป็นอนาคาเป็นพรหมนี้ มันไม่ต้องฟังธรรม มันสำเร็จไปเพราะอะไร? เพราะมันไปถึงตรงนั้น เป็นที่สุดแล้วที่ว่าจะออกจากประตูไป ไปยืนตรงนั้นมันจะสุกไปข้างหน้า อันนั้นโดยธรรมชาติของพระอนาคา

แต่ในจิตที่เป็นปุถุชนอยู่ จิตที่เวียนตายเวียนเกิดอยู่ มันยังเวียนไป ฉะนั้นเกิดเป็นมนุษย์ถึงได้ประเสริฐตรงนี้ ถ้าเห็นอย่างนั้นแล้ว ความทุกข์ของเราในหัวใจนี้ ความทุกข์ของเราที่ประสบอยู่นี้ มันถึงว่าพอเป็นไปไง ถ้าเราคิดแต่ความปัจจุบันว่าทุกข์ ๆ นี้ เราไม่มองสิ่งนี้ มันทำไมถึงทุกข์? แต่ไม่มองคุณค่าของสิ่งที่ประเสริฐ สิ่งที่มีมันเป็นภพชาติที่จะใส่ธรรมได้ สิ่งที่เป็นภพชาติที่เราจะค้นคว้าในร่างกายของเราได้ อันนี้ประเสริฐ เห็นไหม

มันเหมือนกับมีวัตถุดีที่จะทำให้เราค้นคว้า แต่เรามองข้ามไป เรามองข้ามกายกับใจของเราไป ไปอยู่กับสิ่งอื่นหมดเลย ไปอยู่กับสมบัติพัสถาน ไปอยู่กับรูปรสกลิ่นเสียงทั้งหมด เห็นไหม ย้อนกลับมา ถึงต้องทำความสงบ ต้องทำสมาธิก่อน พอทำสมาธิเป็นสัมมาสมาธิแล้ว เริ่มต้นควรแก่การงานแล้วจะก้าวเดินอันนี้ออกไปได้ มันถึงเป็นประโยชน์กับเรา

วันพระต้องให้เป็นพระจริง ๆ เราเป็นพระขึ้นมา หัวใจเป็นพระ เห็นใหม่ เราเป็นคฤหัสถ์ นางวิสาขาก็เป็นคฤหัสถ์ นางวิสาขาก็เป็นพระโสดาบัน เป็นพระที่หัวใจ หัวใจเป็นพระแล้วเป็นได้หมด ฉะนั้นเราก็สามารถสร้างพระขึ้นมาในหัวใจของเราได้ วันพระในปฏิทินไว้วันปฏิทิน ถ้าหัวใจเราเป็นพระแล้วเราจะรู้จักความเป็นจริง รู้จักสัมผัสได้จริง มีภพชาติจริง แล้วทำได้จริง เป็นสมบัติของตัวเอง สมบัติของเราเป็นปัจจัยตั้ง เป็นอภิญญาของบุคคลคนนั้น เอวัง